

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

प्रदेश शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, निरीक्षण उपसमूह तथा स्थानीय प्रशासन सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, पाँचौं तह, प्राविधिक सहायक पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

यस पाठ्यक्रम योजनालाई दुई चरणमा विभाजन गरिएको छः

भाग — १

लिखित परीक्षा (Written Examination):- प्रथम चरण
द्वितीय चरण

पूर्णाङ्क:-१००

पूर्णाङ्क:-१००

भाग — २

अन्तिम चरण (Final Examination) :- अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क:-३०

लिखित परीक्षा योजना (Written Examination Scheme)

१. लिखित परीक्षा:- प्रथम चरण (First Phase)

तालिका (१)

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली		प्रश्न संख्या × अङ्क	समय
प्रथम	सामान्य ज्ञान र सामान्य बौद्धिक परीक्षण (General Knowledge & General Mental Ability Test)	१००	४०	वस्तुगत (Objective)	बहुवैकल्पिक प्रश्न (Multiple Choice Questions)	२५ प्रश्न × २ अङ्क	४५ मिनेट
	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based knowledge)					२५ प्रश्न × २ अङ्क	

२. लिखित परीक्षा:- द्वितीय चरण (Second Phase)

तालिका (२)

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली		प्रश्न संख्या × अङ्क	समय
द्वितीय	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based knowledge)	१००	४०	विषयगत (Subje ctive)	छोटो उत्तर (Short Answer)	१२ प्रश्न × ५ अङ्क	२ घण्टा १५ मिनेट
					लामो उत्तर (Long Answer)	४ प्रश्न × १० अङ्क	

अन्तिम चरण - अन्तर्वार्ता (Interview)

तालिका (३)

विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय
अन्तर्वार्ता (Interview)	३०		बोर्ड अन्तर्वार्ता	-

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

प्रदेश शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, निरीक्षण उपसमूह तथा स्थानीय प्रशासन सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, पाँचौं तह, प्राविधिक सहायक पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्रष्टव्यः

१. यो पाठ्यक्रम योजनालाई लिखित परीक्षा (प्रथम चरण र द्वितीय चरण) तथा अन्तिम चरण (अन्तर्वार्ता) गरी दुई भागमा विभाजन गरिएको छ।
२. माथि उल्लिखित सेवाका सबै समूहको लागि प्रथम र द्वितीय पत्र/विषयको विषयवस्तु एउटै (Common) र अनिवार्य हुनेछ तर तृतीय पत्र सेवा समूह सम्बन्धी विषय सेवा समूह अनुसार फरक फरक हुनेछ।
३. लिखित परीक्षाको प्रश्नपत्रको माध्यम भाषा पाठ्यक्रमको विषयवस्तु जुन भाषामा छ सोही भाषाको आधारमा नेपाली वा अंग्रेजी मध्ये कुनै एक मात्र भाषा हुनेछ । तर विषयवस्तुलाई स्पष्ट गर्नुपर्ने अवस्थामा दुवै भाषा समेत प्रयोग गर्न सकिने छ ।
४. लिखित परीक्षाको माध्यम नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
५. वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरूको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ। तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन।
६. बहुवैकल्पिक प्रश्नहरू हुने परीक्षामा कुनै प्रकारको क्याल्कुलेटर (Calculator) प्रयोग गर्न पाइने छैन।
७. परीक्षामा सोधिने प्रश्नसंख्या, अङ्क र अङ्कभार यथासम्भव सम्बन्धितपत्र/विषयमा दिईए अनुसार हुनेछ।
८. विषयगत प्रश्न हुने पत्र/विषयका प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन्। परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नहरूको उत्तर सोही खण्डको उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ।
९. यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतकापत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ।
१०. प्रथम चरण (First Phase) को लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरण (Second Phase) को लिखित परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ।
११. लिखित परीक्षाको प्रथम चरण (First Phase) मा प्राप्त गरेको प्राप्ताङ्कको शतप्रतिशत अङ्क तथा द्वितीय चरण (Second Phase) को प्राप्ताङ्कहरू जोडी कूल अङ्कको आधारमा लिखित परीक्षाको नतिजा प्रकाशित गरिनेछ।
१२. लिखित परीक्षामा छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र अन्तिम चरणको अन्तर्वार्तामा सम्मिलित गराइनेछ।
१३. लिखित परीक्षा र अन्तिम चरणको अन्तर्वार्ताको कुल अङ्क योगका आधारमा अन्तिम परीक्षाफल प्रकाशित गरिनेछ।
१४. पाठ्यक्रम लागू मिति: — २०८०।०७।०३

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

प्रदेश शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, निरीक्षण उपसमूह तथा स्थानीय प्रशासन सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, पाँचौं तह, प्राविधिक सहायक पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र (Paper I) :-

सामान्य ज्ञान र सामान्य अभिक्षमता परीक्षण तथा सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान

भाग (Part I) :

सामान्य ज्ञान र सामान्य अभिक्षमता परीक्षण
(General Awareness and General Aptitude Test)

खण्ड (Section - A) : (१५ प्रश्न×२ अङ्क = ३० अङ्क)

1. सामान्य ज्ञान (General Awareness)

(१६ अङ्क)

- 1.1 नेपालको भौगोलिक अवस्था, प्राकृतिक स्रोत र साधनहरू
- 1.2 नेपालको ऐतिहासिक, सांस्कृतिक र सामाजिक अवस्था सम्बन्धी जानकारी
- 1.3 नेपालको आर्थिक अवस्था र आवधिक योजना र गण्डकी प्रदेशको आवधिक योजना सम्बन्धी जानकारी
- 1.4 जैविक विविधता, दिगो विकास, वातावरण, प्रदुषण, जलवायु परिवर्तन र जनसंख्या व्यवस्थापन
- 1.5 मानव जीवनमा प्रत्यक्ष प्रभाव पार्ने विज्ञान र प्रविधिका महत्वपूर्ण उपलब्धिहरू
- 1.6 जनस्वास्थ्य, रोग, खाद्य र पोषण सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- 1.7 नेपालको संविधान (भाग १ देखि ५ सम्म र अनुसूचीमा भएका व्यवस्थाहरू)
- 1.8 नेपालमा संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन प्रणाली सम्बन्धी जानकारी
- 1.9 संयुक्त राष्ट्रसंघ र यसका विशिष्टीकृत संस्था सम्बन्धी जानकारी
- 1.10 क्षेत्रीय संगठन (सार्क, विमस्टेक, आसियान र युरोपियन संघ) सम्बन्धी जानकारी
- 1.11 राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका समसामयिक गतिविधिहरू

2. सार्वजनिक व्यवस्थापन (Public Management)

(१४ अङ्क)

2.1 कार्यालय व्यवस्थापन (Office Management)

- 2.1.1 कार्यालय (Office) : परिचय, महत्व, कार्य र प्रकार
- 2.1.2 सहायक कर्मचारीका कार्य र गुणहरू
- 2.1.3 कार्यालय स्रोत साधन (Office Resources): परिचय र प्रकार
- 2.1.4 कार्यालयमा सञ्चारको महत्व, किसिम र साधन
- 2.1.5 कार्यालय कार्यविधि (Office Procedure) : पत्र व्यवहार (Correspondence), दर्ता र चलानी (Registration & Dispatch), परिपत्र (Circular), फाइलिङ, टोक आदेश (Order), टिप्पणी लेखन र टिप्पणी तयार पार्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू
- 2.1.6 अभिलेख व्यवस्थापन (Record Management)
- 2.1.7 सार्वजनिक खरिद व्यवस्थापन (Public Procurement Management) सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- 2.1.8 कार्यालयमा सूचना प्रविधि (Windows, Word, Excel, Presentation System, E-mail, Internet and Social Media) र नवप्रवर्तन (Innovation) को प्रयोग

2.2 निजामती सेवा ऐन, गण्डकी प्रदेश निजामती सेवा ऐन, स्थानीय सेवा ऐन र तत् तत् ऐन बमोजिमका नियमावलीहरूमा भएका देहायका व्यवस्थाहरू

- 2.2.1 सेवाको गठन, संगठन संरचना, पदपूर्ति गर्ने तरिका र प्रक्रियाहरू
- 2.2.2 कर्मचारीको नियुक्ति, सरुवा, बढुवा, बिदा, विभागीय सजाय र अवकाश
- 2.2.3 कर्मचारीले पालन गर्नुपर्ने आचरण र कर्तव्यहरू

2.3 भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९, अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग

- 2.4 लोक सेवा आयोग र प्रदेश लोक सेवा आयोग सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- 2.5 सरकारी बजेट, लेखा र लेखापरीक्षण प्रणाली सम्बन्धी सामान्य जानकारी

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

प्रदेश शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, निरीक्षण उपसमूह तथा स्थानीय प्रशासन सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, पाँचौं तह, प्राविधिक सहायक पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- 2.6 सार्वजनिक सेवा प्रवाहको अर्थ, सेवा प्रवाह गर्ने निकाय, तरिका र माध्यमहरु
- 2.7 सार्वजनिक बडापत्र (Public Charter) : महत्व र आवश्यकता
- 2.8 व्यवस्थापनको अवधारणा तथा सार्वजनिक व्यवस्थापनमा निर्देशन, नियन्त्रण, समन्वय, निर्णय प्रक्रिया, उत्प्रेरणा र नेतृत्व सम्बन्धी जानकारी
- 2.9 मानवीय मूल्य मान्यता (Human Values), नागरिक कर्तव्य र दायित्व तथा अनुशासन

खण्ड (Section - B) : (१० प्रश्न× २ अङ्क = २० अङ्क)

3. सामान्य अभिक्षमता परीक्षण (General Aptitude Test)

- 3.1 शाब्दिक अभिक्षमता परीक्षण (Verbal Aptitude Test) : यस परीक्षणमा शब्दज्ञान (vocabulary), अनुक्रम (alphabet series), समरूपता (analogy), वर्गीकरण (classification), कोडिङ-डिकोडिङ (coding-decoding), दिशा र दुरी ज्ञान परीक्षण (direction & distance sense test), तर्क विचार सम्बन्धी (logical reasoning), आगमन र निगमन (Induction and Deduction), पंक्तिक्रम (ranking order) आदि विषयवस्तुबाट प्रश्नहरु समावेश गरिनेछ ।
- 3.2 संख्यात्मक अभिक्षमता परीक्षण (Numerical Aptitude Test) : यस परीक्षणमा अनुक्रम (alphabet series), समरूपता (analogy), वर्गीकरण (classification), कोडिङ (coding), मेट्रिक्स (Metrix), अंकगणितीय तर्क / क्रिया सम्बन्धी (common sense test), प्रतिशत, भिन्न, अनुपात, औसत, समय र काम, छोट्टिएका अक्षरहरु र संकेतको क्रम मिलाउने (Insert missing number/symbol), आदि विषयवस्तुबाट प्रश्नहरु समावेश गरिनेछ ।
- 3.3 अशाब्दिक अभिक्षमता परीक्षण (Non-Verbal/Abstract Aptitude Test) : यस परीक्षणमा अनुक्रम (series test), समरूपता (analogy), वर्गीकरण (classification), भेन चित्र (Venn-diagram), मेट्रिक्स (Metrix), त्रिभुज, वर्ग र बहुभुजहरुको रचना (construction of triangle, square and polygon), चित्र वा आकृति बनावट र विश्लेषण, (figure formation and describe) ऐनामा देखिने आकृति र पानीमा देखिने आकृति (mirror image and water image) आदि विषयवस्तुबाट प्रश्नहरु समावेश गरिनेछ ।
- 3.4 रुजु गर्ने (Verification test) र फाइलिङ अभिरुचि परीक्षण (Filing aptitude test): रुजु गर्ने (Verification test), परीक्षणमा तथ्यांक (Data on testing), संख्या वा शाब्दिक सूचनालाई जाँच गर्ने वा त्रुटी पत्ता लगाउने अथवा समानता वा भिन्नता पत्ता लगाउने (numerical or verbal information, identifications of errors, similarities and differences) किसिमका प्रश्नहरु समावेश हुनेछन् । फाइलिङ अभिरुचि परीक्षण (Filing aptitude test) मा शाब्दिक र संख्यात्मक फाइलिङ (verbal and numerical filing), वस्तु वा प्रक्रियालाई वर्णमालाक्रम, संख्यात्मकक्रम वा कालक्रम (alphabetical, numerical or chronological order of items) अनुसार समाधान गर्ने किसिमका प्रश्नहरु समावेश हुनेछन् ।
- 3.5 निर्देशन अनुसरण गर्ने (Follows the instructions) र विश्लेषणात्मक तार्किकता परीक्षण (Analytical reasoning test): निर्देशन अनुसरण गर्ने (Follows the instructions) परीक्षणमा दिइएको लिखित निर्देशनलाई हुबहु अनुसरण गरी समाधान गर्ने किसिमका प्रश्नहरु समावेश हुनेछन्। विश्लेषणात्मक तार्किकता परीक्षण (Analytical reasoning test) मा शाब्दिक वा संख्यात्मक वा अशाब्दिक (चित्रात्मक) (literal or numerical or non-verbal) किसिमका विश्लेषणात्मक तार्किकता (analytical logic) सम्बन्धी प्रश्नहरु समावेश हुनेछन् ।

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

प्रदेश शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, निरीक्षण उपसमूह तथा स्थानीय प्रशासन सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, पाँचौं तह, प्राविधिक सहायक पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

भाग (Part II) :-

सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based - Knowledge)

(२५ प्रश्न X २ अङ्क = ५० अङ्क)

१. नेपालको शैक्षिक इतिहास र शिक्षा प्रणाली
 - १.१ नेपालको शैक्षिक इतिहास, महत्वपूर्ण शैक्षिक घटना तथा समसामयिक विषयवस्तुहरू
 - १.२ विभिन्न शिक्षा आयोग तथा शिक्षा समितिहरूका प्रतिवेदनहरू (गठन, उद्देश्य, विद्यालय शिक्षा, पाठ्यक्रम, शिक्षक व्यवस्थापन, शिक्षक तालिम, विद्यालय निरीक्षण र विद्यार्थी मूल्याङ्कन)
 - १.३ राष्ट्रिय शिक्षा नीति, २०७६ र गण्डकी प्रदेश शिक्षा नीति, २०७८
 - १.४ विद्यालय तहको राष्ट्रिय पाठ्यक्रम प्रारूप २०७६
 - १.५ संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको शैक्षिक सङ्गठन र संरचना, शैक्षिक प्रशासन र अन्तरसम्बन्ध
२. शिक्षा, शिक्षण र मूल्याङ्कन
 - २.१ शिक्षाको परिचय, प्रकार, उद्देश्य र कार्यहरू
 - २.२ सिकाइ प्रक्रिया, सिकाइका सिद्धान्तहरू र सिकाइमा प्रभाव पार्ने तत्वहरू
 - २.३ पाठ्यक्रमको अवधारणा र वर्तमान विद्यालय तहको पाठ्यक्रमको अध्ययन
 - २.४ नेपालमा पाठ्यक्रम तथा पाठ्यपुस्तक विकास प्रक्रिया र विद्यालय तहमा स्थानीय पाठ्यक्रम
 - २.५ शैक्षणिक योजना, शिक्षण विधि र सामग्रीहरू
 - २.६ शिक्षण पद्धतिको अर्थ, तत्वहरू, शैक्षणिक उद्देश्य - ब्लूमको वर्गीकरण (Bloom's Taxonomy) तथा शैक्षणिक संगठन (Instructional Organisation)
 - २.७ मूल्याङ्कनको अवधारणा, प्रकार र मूल्याङ्कनका साधनहरू
 - २.८ विद्यालय तहको मूल्याङ्कन प्रणाली, अक्षराङ्कन मूल्याङ्कन पद्धति र निरन्तर मूल्याङ्कन पद्धति
३. शिक्षामा नविनतम सोच तथा प्रवृत्ति, अन्तर्राष्ट्रिय प्रयास र समसामयिक मुद्दाहरू
 - ३.१ शिक्षामा नविनतम सोच र प्रवृत्तिहरू
 - ३.१.१ मानव अधिकार र बाल अधिकारको रूपमा शिक्षा
 - ३.१.२ शिक्षामा समतामूलक पहुँच र समान अवसर
 - ३.१.३ सामाजिक न्याय र राष्ट्रिय एकताका लागि शिक्षा
 - ३.१.४ वैकल्पिक तथा भर्चुअल (Virtual) सिकाइ विधि
 - ३.१.५ बालमैत्री विद्यालयको अवधारणा र अभ्यास
 - ३.२ अन्तर्राष्ट्रिय प्रयासहरू: सबैका लागि शिक्षा र दिगो विकास लक्ष्य
 - ३.३ शिक्षाका समसामयिक मुद्दाहरू: लोकतन्त्र र शिक्षा, नागरिक तथा नैतिक शिक्षा, विपत व्यवस्थापन र शिक्षा, समावेशी शिक्षा, बहुभाषिक तथा मातृभाषामा शिक्षा र शान्ति शिक्षा
४. शिक्षा सम्बन्धी योजना र शिक्षाका राष्ट्रिय कार्यक्रम
 - ४.१ संघ र गण्डकी प्रदेशको चालु आवधिक योजनामा शिक्षा सम्बन्धी व्यवस्था
 - ४.२ शैक्षिक योजना निर्माण प्रक्रिया, कार्यान्वयन तथा मूल्याङ्कन
 - ४.३ विद्यालय सुधार योजना, गाउँ/नगर शिक्षा योजना
 - ४.४ नेपाल सरकार र गण्डकी प्रदेश सरकारको बजेट तथा कार्यक्रममा शिक्षा सम्बन्धी व्यवस्था
 - ४.४.१ आधारभूत तथा माध्यमिक शिक्षा
 - ४.४.२ अनौपचारिक शिक्षा, खुला तथा दुर शिक्षा
 - ४.४.३ व्यावसायिक तथा प्राविधिक शिक्षा
 - ४.४.४ उच्च शिक्षा
५. शिक्षा सम्बन्धी कानूनहरू
 - ५.१ शिक्षा ऐन, २०२८ तथा नियमावली, २०५९

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

प्रदेश शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, निरीक्षण उपसमूह तथा स्थानीय प्रशासन सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, पाँचौं तह, प्राविधिक सहायक पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ५.२ अनिवार्य तथा निशुल्क शिक्षा सम्बन्धी ऐन, २०७५ तथा नियमावली, २०७७
- ५.३ शिक्षक सेवा आयोग नियमावली, २०५७
- ५.४ स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ (शिक्षा सम्बन्धी व्यवस्था)
- ५.५ गण्डकी विश्वविद्यालय ऐन, २०७६ र गण्डकी प्राविधिक शिक्षा तथा व्यवसायिक तालिम प्रतिष्ठान ऐन, २०७६

प्रथम पत्रको लागि यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरू सोधिने छ ।

प्रथम पत्र (वस्तुगत)					
भाग	खण्ड	विषयवस्तु	परीक्षा प्रणाली	अङ्कभार	प्रश्न संख्या × अङ्क
I	(A)	सामान्य ज्ञान (General Awareness)	बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQs)	३०	१५ प्रश्न × २ अङ्क = ३०
	(B)	सामान्य अभिक्षमता परीक्षण (General Aptitude Test)		२०	१० प्रश्न × २ अङ्क = २०
II	-	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based -knowledge)		५०	२५ प्रश्न × २ अङ्क = ५०

प्रथम पत्रको भाग **(Part II)** सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job based -knowledge) को पाठ्यक्रमका एकाइबाट परीक्षामा यथासम्भव देहाय बमोजिम प्रश्नहरू सोधिने छ ।

पाठ्यक्रमका एकाइ	1	2	3	4	5
प्रश्न संख्या	5	6	5	5	4

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

प्रदेश शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, निरीक्षण उपसमूह तथा स्थानीय प्रशासन सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, पाँचौं तह, प्राविधिक सहायक पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्र (Paper II) :-

सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job based - knowledge)

खण्ड (Section) (A) :- ५० अङ्क

१. शिक्षाको परिचय
 - १.१ शिक्षाको अर्थ, परिभाषा, उद्देश्य तथा तहगत सक्षमता (Competencies)
 - १.२ शिक्षाका विभिन्न स्वरूपहरू (औपचारिक, अनौपचारिक र अरीतिक शिक्षा)
 - १.३ शिक्षाका कार्यहरू: व्यक्तिगत, सामाजिक, राष्ट्रिय, अन्तर्राष्ट्रिय, आर्थिक, राजनैतिक तथा साँस्कृतिक
 - १.४ शिक्षामा विविधता: परिचय र व्यवस्थापन गर्ने तरिका, शिक्षामा सामाजिक न्याय, समावेशी शिक्षाको अवधारणा र रणनीतिहरू, शिक्षामा समता र समानता, समतामूलक शिक्षाका रणनीतिहरू
 - १.५ जीवनोपयोगी तथा गुणस्तरीय शिक्षा
 - १.६ अधिकारमा आधारित शिक्षाको परिचय तथा विशेषता
२. मानव वृद्धि तथा विकास
 - २.१ मानव वृद्धि र विकासको अवधारणा, यिनीहरू बिचको अन्तरसम्बन्ध र फरक
 - २.२ मानव वृद्धि र विकासका प्रक्रिया: परिपक्वता र सिकाइ तथा यिनीहरू बिचको अन्तरसम्बन्ध र फरक
 - २.३ मानव विकासको स्वरूपका निर्धारक: वशानुक्रम र वातावरण तथा यिनीहरू बिचको अन्तरसम्बन्ध
 - २.४ मानव विकासका विशेषताहरू
 - २.५ मानव विकासको अध्ययनको महत्व
३. पूर्ववाल्यावस्था तथा उत्तरवाल्यावस्थाको विकास
 - ३.१ पूर्व तथा उत्तरवाल्यावस्थाको परिचय तथा विशेषता
 - ३.२ पूर्व तथा उत्तरवाल्यावस्थाका विकासात्मक कार्यहरू
 - ३.३ पूर्व तथा उत्तरवाल्यावस्थाका विभिन्न पक्षको विकास र यसको शैक्षिक उपादेयता
 - ३.१.१ शारीरिक र क्रियात्मक विकास
 - ३.१.२ भाषिक विकास
 - ३.१.३ बौद्धिक विकास
 - ३.१.४ सामाजिक विकास
 - ३.१.५ संवेगात्मक विकास
 - ३.१.६ व्यक्तित्व विकास
 - ३.१.७ प्रसन्नता
 - ३.४ पूर्व तथा उत्तरवाल्यावस्थाका संकटहरू
 - ३.५ पूर्व तथा उत्तरवाल्यावस्थाको सुरक्षित विकासमा अभिभावक, शिक्षक र समुदायको भूमिका
४. सिकाइको अवधारणा
 - ४.१ सिकाइको अर्थ र परिभाषा
 - ४.२ सिकाइका तत्वहरू, सिकाइका शैलीहरू
 - ४.३ सिकाइका विशेषताहरू, सिकाइका अपवादहरू
 - ४.४ सिकाइका सिद्धान्तहरू र तिनीहरूको शैक्षिक उपादेयता
 - ४.४.१ शास्त्रीय सम्बन्धनको सिद्धान्त (Classical Conditional Theory)
 - ४.४.२ क्रियापरक सम्बन्धन सिद्धान्त (Operant Conditioning Theory)
 - ४.४.३ प्रयत्न र भूलको सिद्धान्त (Trial and Error Theory)
 - ४.४.४ अन्तर्दृष्टिद्वारा सिकाइ सिद्धान्त (Insightful Learning Theory)

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

प्रदेश शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, निरीक्षण उपसमूह तथा स्थानीय प्रशासन सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, पाँचौं तह, प्राविधिक सहायक पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

४.४.५ तहगत सिकाइ सिद्धान्त: रबर्ट एम. ग्याग्ने (Hierarchical Learning Theory: Robert M. Gagne)

५. सिकाइमा प्रभाव पार्ने तत्वहरू
 - ५.१ प्रेरणा: अवधारणा, प्रकारहरू, मास्लोका तहगत आवश्यकताहरू, कक्षाकोठामा प्रयोग गरिने प्रेरकहरू
 - ५.२ पूनर्बल: अवधारणा, प्रकारहरू, सिकाइमा पूनर्बलको प्रयोग
 - ५.३ स्मृति: अवधारणा, प्रकार तथा तत्वहरू, स्मृतिको मापन, स्मृति अभिवृद्धि गर्ने उपायहरू
 - ५.४ अभ्यास: अवधारणा, प्रकार, सिकाइमा उपयोगका तरिकाहरू, कक्षाकार्य र गृहकार्यमा अभ्यासको समूचित प्रयोग
 - ५.५ सिकाइको स्थानान्तरण: अवधारणा, प्रकार, शिक्षण तथा सिकाइमा स्थानान्तरणको उपयोग
 - ५.६ पुरस्कार र दण्ड: अवधारणा, शिक्षण र सिकाइमा पुरस्कार र दण्डको तुलनात्मक भूमिका

खण्ड (Section) (B) :- ५० अङ्क

६. शैक्षिक र शैक्षणिक योजना
 - ६.१ शैक्षिक योजनाको अर्थ
 - ६.२ शैक्षिक योजना निर्माणका उपागमहरू
 - ६.२.१ सामाजिक माग उपागम
 - ६.२.२ सामाजिक न्याय उपागम
 - ६.२.३ जनशक्ति योजना उपागम
 - ६.२.४ प्रतिफल दर उपागम
 - ६.३ शैक्षणिक योजनाका प्रकारहरू
 - ६.३.१ कार्यपात्रो
 - ६.३.२ वार्षिक शैक्षणिक योजना
 - ६.३.३ एकाई योजना
 - ६.३.४ पाठ योजना
 - ६.३.५ समय तालिका
७. शैक्षणिक सामग्री तथा शिक्षण विधिहरू
 - ७.१ शैक्षणिक सामग्री: अर्थ र महत्व, वर्गिकरण
 - ७.२ कम मूल्य र मूल्य नपर्ने सामग्रीहरू, स्थानीय स्तरमा उपलब्ध सामग्रीहरू
 - ७.३ शिक्षण विधिका प्रकारहरू
 - ७.३.१ शिक्षक केन्द्रित
 - ७.३.२ विद्यार्थी केन्द्रित
 - ७.३.३ अन्तरक्रियात्मक शिक्षण विधि
 - ७.३.४ शिक्षण विधि छनौटका आधारहरू
 - ७.५ शिक्षण सिकाइमा सूचना प्रविधिको उपयोग
८. मूल्याङ्कनको परिचय
 - ८.१ मूल्याङ्कनको अवधारणा, आवश्यकता र महत्व
 - ८.२ मूल्याङ्कनका प्रकार तथा उद्देश्य: निर्माणात्मक, निर्णयात्मक र निदानात्मक
 - ८.३ मूल्याङ्कनका साधनहरू: लिखित, मौखिक, प्रयोगात्मक र अवलोकन
 - ८.४ विभिन्न प्रकारका वस्तुगत र विषयगत प्रश्न बनाउँदा ध्यान दिनु पर्ने कुराहरू
 - ८.५ परीक्षणको अर्थ, निर्माणका चरणहरू र असल परीक्षणका गुणहरू

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

प्रदेश शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, निरीक्षण उपसमूह तथा स्थानीय प्रशासन सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, पाँचौं तह, प्राविधिक सहायक पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ८.६ निरन्तर मूल्याङ्कन प्रणाली र विद्यालय शिक्षामा यसको प्रयोग
९. शैक्षिक व्यवस्थापन तथा सुशासन
- ९.१ शैक्षिक व्यवस्थापनको अवधारणा र कार्यहरू
- ९.२ कक्षाकोठा व्यवस्थापनको अवधारणा, समस्या र समाधानका उपायहरू
- ९.३ शैक्षणिक व्यवस्थापन: कक्षा शिक्षण, विषय शिक्षण र बहुकक्षा शिक्षण
- ९.४ कक्षाकोठामा विविधता व्यवस्थापन: भाषिक, सामाजिक, सिकाइ क्षमता र अपाङ्गता
- ९.५ विद्यालय सुशासन: विद्युतीय विद्यालय शासन, सामाजिक परिक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई
१०. शैक्षिक अनुसन्धान र शिक्षकको पेशागत विकास
- १०.१ शैक्षिक अनुसन्धानको परिचय, उद्देश्य र प्रयोग
- १०.२ कार्यमुलक अनुसन्धानको अवधारणा, क्षेत्र, प्रक्रिया, प्रतिवेदन र उपयोग
- १०.३ कार्यमुलक अनुसन्धान र आधारभुत अनुसन्धान
- १०.४ शिक्षकको पेशागत विकासमा कार्यमुलक अनुसन्धानको महत्व
- १०.५ शिक्षकको पेशागत विकासका समस्या र यसमा समाधानका उपायहरू
- १०.६ शैक्षिक सूचना व्यवस्थापन प्रणाली
- १०.७ शैक्षिक तथ्याङ्क विश्लेषण: मध्यक, मध्यिका, रित र स्तरीय भिन्नता

द्वितीय पत्रको लागि यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरू सोधिनेछ।

द्वितीय पत्र (विषयगत)					
पत्र	विषय	खण्ड	अङ्कभार	छोटो उत्तर	लामो उत्तर
द्वितीय	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based-Knowledge)	(A)	५०	६ प्रश्न × ५ अङ्क = ३०	२ प्रश्न × १० अङ्क = २०
		(B)	५०	६ प्रश्न × ५ अङ्क = ३०	२ प्रश्न × १० अङ्क = २०

खण्ड	छोटो उत्तर Section A					छोटो उत्तर Section B					लामो उत्तर Section	
	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	A	B
पाठ्यक्रम का एकाइ	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	A	B
प्रश्न संख्या	२	१	१	१	१	१	१	१	१	२	२	२